

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ว่าด้วยการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐ
และการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการยื่นบัญชี

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาและเงื่อนไขการตรวจสอบความถูกต้อง และความมืออยู่จริง ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และการดำเนินการกรณีเจ้าพนักงานของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑๐ วรรคสอง และมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐและการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการยื่นบัญชี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบความถูกต้องและความมืออยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลง ของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ตรวจสอบทรัพย์สิน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานได้ส่วนที่ได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐตามระเบียบนี้

“การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริง รวบรวม พยานหลักฐาน หรือการดำเนินการอื่นใด เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องและความมืออยู่จริง รวมทั้ง ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน

“การตรวจสอบปกติ” หมายความว่า การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามรายการทรัพย์สิน และหนี้สินและเอกสารประกอบที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้แสดงไว้

“การตรวจสอบยืนยัน” หมายความว่า การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อยืนยันข้อมูลของทรัพย์สินและหนี้สินว่าถูกต้องและมีอยู่จริงตามรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้แสดงไว้ หรือยืนยันข้อมูลของทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดรายการหนึ่งหรือหลายรายการที่มีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้แสดงไว้ไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน หรือมีลักษณะอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

“การตรวจสอบเชิงลึก” หมายความว่า การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อมีพฤติการณ์ปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบหรือจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น หรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินหรือมีการถือครองทรัพย์สินแทนอันมีเหตุอันควรสงสัยว่าร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือมีลักษณะอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดหรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งได้รับมอบหมายให้บังคับบัญชา ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้หรือการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นที่สิ้นสุด

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ ในกรณีที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณามีมติเป็นประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามมตินั้นต่อไป

ข้อ ๗ เมื่อได้รับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความหรือเอกสารได้ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อหรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดแทนการลงลายมือชื่อ กำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยเร็วตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด เว้นแต่การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อ ๘ การเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๒) (๓) (๗) และ (๙) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อ ๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้มีมติเป็นประการอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานไต่สวนเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินแล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัย

การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานไต่สวนคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นผู้ตรวจสอบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นผู้พิจารณา

ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือให้ความเห็นแก่ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินก็ได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินผู้ใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ในเรื่องใด ๆ ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าร่วมในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเรื่องดังกล่าว

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพราะเหตุที่เจ้าพนักงานของรัฐ ดำรงตำแหน่งทุกสามปี พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ทำการตรวจสอบ ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้น โดยนำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีดังกล่าว เปรียบเทียบกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้ก่อนแล้ว

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและปรากฏว่าผู้นั้นตั้งใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินทำการตรวจสอบ ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นได้ โดยไม่ต้องอาศัยบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินที่ต้องยื่น

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดตายระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือตายหลังพ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ยังไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สิน ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นได้ โดยไม่ต้องอาศัย บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องยื่น

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ระเบียบมิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร ให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือตามหลักฐานที่ปรากฏจากการตรวจสอบ ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยระเบียบนี้แล้ว

ข้อ ๑๔ การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามระเบียบนี้ ให้เสนอผ่านผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อพิจารณากลับกรอง รายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินหรือสำนวนคดี ให้เสนอเรื่องให้บุคคลหรือคณะบุคคล ดังกล่าวพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจตามที่ได้แต่งตั้ง

หมวด ๒

การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐ

ข้อ ๑๕ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐ มีสามประเภท ดังนี้

- (๑) การตรวจสอบปกติ
- (๒) การตรวจสอบยืนยัน
- (๓) การตรวจสอบเชิงลึก

ข้อ ๑๖ การตรวจสอบปกติ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการตรวจสอบรายการทรัพย์สิน และหนี้สินเปรียบเทียบกับเอกสารประกอบ ตามที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้แสดงไว้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดให้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการดำเนินการด้วยก็ได้

ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจัดทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับผลการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินตามวรรคหนึ่งว่ามีเหตุต้องตรวจสอบยืนยันหรือตรวจสอบเชิงลึกตามข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ หรือไม่ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

กรณีไม่มีเหตุต้องตรวจสอบยืนยันหรือตรวจสอบเชิงลึกตามข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ ก็ให้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓๑ ต่อไป

ข้อ ๑๗ การตรวจสอบยืนยัน ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดประเด็นที่จะทำการตรวจสอบ แล้วทำความเห็นเสนอเลขาธิการหรือผู้บังคับบัญชาที่เลขาธิการมอบหมาย เพื่อพิจารณาอนุมัติ

การตรวจสอบยืนยันต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ หากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้เสนอกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายเพื่อพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควรต่อไป

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลตามข้อ ๑๔ วรรคสอง ให้บุคคลหรือคณะบุคคลดังกล่าว มีอำนาจอนุมัติให้ตรวจสอบยืนยันด้วย ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สิน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุมัติ

เมื่อดำเนินการตรวจสอบยืนยันเสร็จแล้วให้ดำเนินการตามข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๔ หรือข้อ ๓๕ ต่อไป แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๘ การตรวจสอบเชิงลึก ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดประเด็นที่จะทำการตรวจสอบ เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายเพื่อขออนุมัติตรวจสอบเชิงลึก

การตรวจสอบเชิงลึกต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุมัติ หากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายให้อนุมัติตรวจสอบเชิงลึก แล้วแต่กรณี อาจขยายระยะเวลาได้อีกสองครั้ง ครั้งละไม่เกิน หกสิบวัน ทั้งนี้ หากยังคงดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสั่งการ ตามที่เห็นสมควรต่อไป

เมื่อดำเนินการตรวจสอบเชิงลึกเสร็จแล้วให้ดำเนินการตามข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๔ หรือข้อ ๓๕ ต่อไป แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๙ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามระเบียบนี้ ให้หัวหน้าพนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินในระดับ ข้าราชการชั้นไป และผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการชั้นไป เป็นผู้มีอำนาจตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) และ (๓)

ข้อ ๒๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน หากผู้ตรวจสอบทรัพย์สินเห็นควรให้ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริง ตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินหรือหนี้สิน อื่นใดที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณามีคำสั่ง

ข้อ ๒๑ การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สิน ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้จะใช้สำเนา ที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาที่ถูกต้องก็ได้

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้บุคคลนั้นมาชี้แจงให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด หากบุคคลดังกล่าวมาแต่ไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่มาให้ถ้อยคำ หรือเรียกบุคคล ดังกล่าวไม่ได้ภายในเวลาอันสมควร ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจะไม่สอบปากคำบุคคลดังกล่าวก็ได้แต่ต้อง บันทึกเหตุอันไว้ในรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

ข้อ ๒๓ การสอบปากคำบุคคล ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่นั้นด้วย เว้นแต่ผู้ตรวจสอบทรัพย์สิน อนุญาต เพื่อประโยชน์แห่งการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อ ๒๔ ก่อนเริ่มสอบปากคำบุคคล ให้แจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบว่าผู้ตรวจสอบทรัพย์สิน มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อผู้ตรวจสอบ ทรัพย์สินอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย

ข้อ ๒๕ การสอบปากคำบุคคล ให้บันทึกถ้อยคำตามแบบที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด กรณีที่มีการแก้ไข ตกเติม ข้อความในบันทึกถ้อยคำ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและผู้ตรวจสอบทรัพย์สินลงลายมือชื่อกำกับในข้อความที่มีการแก้ไข ตกเติม เมื่อได้บันทึกถ้อยคำเสร็จแล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเอง เว้นแต่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมอ่านหรือไม่สามารถอ่านเองได้ ให้อ่านให้ฟังแล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำและผู้บันทึกถ้อยคำลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อรับรองไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้นด้วย ถ้าบันทึกถ้อยคำมีหลายหน้าให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินอย่างน้อยหนึ่งคนกับผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้า

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุแห่งการไม่ลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ให้นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินเห็นว่าการรวบรวมพยานหลักฐานใดจะทำให้การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือมิใช่พยานหลักฐานในประเด็นสำคัญ ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจะงดเสียก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุอันไว้ในรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

ข้อ ๒๗ การเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แสดงตนพร้อมหนังสือขอเข้าตรวจสอบ

(๒) ในการตรวจสอบในเคหสถานจะทำได้ต่อเมื่อมีหมายค้นของศาล เว้นแต่เจ้าของเคหสถานนั้นยินยอม

(๓) การตรวจสอบต้องกระทำในเวลากลางวันต่อหน้าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้นำทำการตรวจสอบและอำนวยความสะดวกตามสมควร

(๔) ถ้าการตรวจสอบกระทำไม่แล้วเสร็จในเวลากลางวัน หรือมีเหตุอื่นใดที่ไม่อาจทำการตรวจสอบในเวลากลางวัน จะทำการตรวจสอบในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นำทำการตรวจสอบก่อน ในกรณีนี้ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินบันทึกความยินยอมของผู้นำทำการตรวจสอบไว้ในบันทึกการตรวจสอบด้วย

ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินบันทึกรายละเอียดการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินที่ตรวจสอบได้นั้นแล้วอ่านให้ผู้ นำทำการตรวจสอบฟัง พร้อมทั้งให้ผู้ นำทำการตรวจสอบลงลายมือชื่อในบันทึกการตรวจสอบด้วย ถ้าผู้นำทำการตรวจสอบดังกล่าวไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกการตรวจสอบ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินบันทึกไว้

ข้อ ๒๘ ในกรณีจำเป็นต้องตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินหรือขอข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินที่อยู่ในต่างประเทศ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประสานขอความร่วมมือจากกระทรวงการต่างประเทศ หรือขอให้เอกอัครราชทูตหรือกงสุลของประเทศไทยหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยในต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบแทนหรือเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อจ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินในต่างประเทศก็ได้

ทั้งนี้ การจ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๒๙ ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน หากกรณีมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาขอข้อมูลดังกล่าว

ข้อ ๓๐ หากผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินมีพฤติการณ์ปรากฏว่า เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ อันมีลักษณะเป็นการร่ำรวยผิดปกติ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินทำรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมความเห็นเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นว่าร่ำรวยผิดปกติต่อไป

พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มาจากการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานของการไต่สวน และให้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการตรวจสอบและไต่สวนต่อไป

ข้อ ๓๑ เมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว ปรากฏผลการตรวจสอบว่าทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐนั้นถูกต้องและมีอยู่จริง หรือกรณีที่ได้ดำเนินการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐแล้วไม่พบว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาและเปิดเผยผลการตรวจสอบตามข้อ ๓๓ ต่อไป

ข้อ ๓๒ รายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีการตรวจสอบยืนยันและการตรวจสอบเชิงลึก อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่งของเจ้าพนักงานของรัฐ

(๒) วันเดือนปีที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง ทุกสามปีที่ดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วแต่กรณี

(๓) วันเดือนปีที่ยื่นบัญชี

- (๔) ชื่อคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- (๕) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน
- (๖) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๗) สรุปความเห็นเกี่ยวกับรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

สำหรับรายงานผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติที่จะดำเนินการไต่สวน สถานที่ตั้ง ชื่อ และที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ รวมทั้งข้อเสนอเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นด้วย

ข้อ ๓๓ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาผลการตรวจสอบแล้วให้เปิดเผยผลการตรวจสอบว่าผิดปกติหรือไม่ ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปและสามารถเข้าดูหรือสืบค้นข้อมูลได้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่มีการเปิดเผย

การเปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าว อาจปิดประกาศ ณ สำนักงาน ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด หรือสถานที่อื่นใด ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ปิดประกาศด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบว่าไม่พบเหตุผิดปกติ การเปิดเผยเช่นนั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยของความถูกต้องหรือความมืออยู่จริงขึ้นในภายหลัง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ไม่เป็นการตัดสิทธิประชาชนที่จะขอดูผลการตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อ ๓๔ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่กำหนด ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินเสนอเลขาธิการหรือบุคคลที่เลขาธิการมอบหมาย มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบ โดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งกำหนดเวลาที่ขยายให้ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และในกรณีที่มีความจำเป็น เลขาธิการหรือบุคคลที่เลขาธิการมอบหมายอาจขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่ง ไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้เสนอเลขาธิการหรือบุคคลที่เลขาธิการมอบหมายแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้รับแจ้ง

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ถ้าบุคคลดังกล่าวยังไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน และมีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือจากการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินพบว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการตามหมวด ๓ ต่อไป

ถ้าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบครบถ้วนและถูกต้องแล้ว ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินต่อไป

ข้อ ๓๕ ในกรณีผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายในกำหนดระยะเวลามาแล้ว แต่ปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่ได้รับมาไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้เสนอเลขาธิการหรือบุคคลที่เลขาธิการมอบหมายแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้รับแจ้ง และในกรณีที่มีความจำเป็น เลขาธิการหรือบุคคลที่เลขาธิการมอบหมายอาจขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าบุคคลดังกล่าวยังไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน และมีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือจากการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินพบว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการตามหมวด ๓ ต่อไป

ถ้าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบครบถ้วนและถูกต้องแล้ว ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินต่อไป

หมวด ๓

การแจ้งข้อกล่าวหา การชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการยื่นบัญชี

ข้อ ๓๖ กรณีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ เว้นแต่เป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหา

บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด

ข้อ ๓๗ ในการแจ้งข้อกล่าวหา ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินมีหนังสือเรียกผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาพบ และแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ และให้โอกาสผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับทราบข้อกล่าวหา ในกรณีที่ไม่ปรากฏภูมิลำเนาหรือที่อยู่ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร ก็ให้จัดส่งไปยังที่อยู่ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรครั้งล่าสุด และให้จัดแจ้งการดำเนินการดังกล่าวให้ปรากฏไว้เป็นหลักฐานด้วย

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมารับทราบข้อกล่าวหาแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจัดแจ้งเหตุที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไม่ยอมลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาด้วยและให้รวมไว้ในสำนวนคดี

ข้อ ๓๘ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไม่มารับทราบข้อกล่าวหาตามกำหนดนัดไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาไปให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทราบโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการหรือตามหลักฐานที่ปรากฏจากการตรวจสอบ แต่ต้องจัดแจ้งเหตุนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ปรากฏภูมิลำเนาหรือที่อยู่ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร ให้นำความในข้อ ๓๗ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทราบ ให้ทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นสามฉบับ เพื่อเก็บไว้ในสำนวนคดีหนึ่งฉบับ โดยให้ส่งไปให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินสองฉบับเพื่อให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบส่งกลับคืนมารวมไว้ในสำนวนคดีหนึ่งฉบับ

เมื่อล่วงพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว หากไม่ได้รับบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาคืน ก็ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้รับทราบข้อกล่าวหาและไม่ประสงค์จะแก้ข้อกล่าวหา และให้จัดทำสำนวนคดีเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัยเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาพบผู้ตรวจสอบทรัพย์สินก่อนเสนอสำนวนคดีให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัยตามวรรคสาม โดยอ้างว่าไม่ได้รับทราบบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ก็ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทราบต่อไป

ข้อ ๓๙ ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอาจแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินประสงค์ที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจา ให้นำความในข้อ ๒๓ และข้อ ๒๕ การสอบปากคำบุคคลมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินร้องขอขยายระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยอ้างเหตุผลและความจำเป็น หากผู้ตรวจสอบทรัพย์สินเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม จะขยายระยะเวลาการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาออกไปตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ให้ขยายได้ไม่เกินสามสิบวัน ในการพิจารณาขยายระยะเวลาการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ให้บุคคลตามข้อ ๑๙ เป็นผู้พิจารณา

บันทึกปากคำผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด

ข้อ ๔๐ ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีสิทธินำทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจไม่เกินสามคนเข้าฟังในการชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินเห็นสมควรหรือตามที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินร้องขอ อาจทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำพยานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีคำสั่งเรียกเอกสารหรือหลักฐานจากหน่วยงานหรือบุคคลใดเพื่อประกอบการพิจารณา ในการวินิจฉัยคดีภายหลังจากที่มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทราบ และได้รับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้วก็ได้

ข้อ ๔๒ ให้ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจัดทำสำนวนคดีโดยพิเคราะห์ซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ทั้งปวงจากข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วพิจารณาว่า ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้กระทำการอันเป็นมูลความผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร พร้อมด้วยเหตุผลในการพิจารณาทำความเห็นและพยานหลักฐานประกอบคำวินิจฉัย รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา

สำนวนคดีให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
(๒) วันเดือนปีที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง ทุกสามปีที่ดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วแต่กรณี

(๓) วันเดือนปีที่ยื่นบัญชี หรือวันเดือนปีที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชี

(๔) ข้อกล่าวหา พฤติการณ์ในการกระทำความผิด และคำแก้ข้อกล่าวหา

(๕) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบ

(๖) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๗) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๘) ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องตามข้อกล่าวหา

ข้อ ๔๓ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็นเจ้าพนักงานของรัฐนอกจากบุคคลตาม (๑) ให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อวินิจฉัย

ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจ ในการฟ้องคดี หรือดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจโดยเร็ว ภายในกำหนดอายุความ แต่ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๔ บรรดาการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้วโดยชอบก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ และยังคงดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้เป็นอันใช้ได้และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน และให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๕ บรรดาการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกรณีจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการและยังคงดำเนินการไม่แล้วเสร็จก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๖ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีที่ได้ยื่นไว้แล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เก็บรักษาไว้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

ข้อ ๔๗ ภายใต้บังคับข้อ ๔๖ ให้นำกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ยื่นไว้ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับด้วย โดยให้นับระยะเวลาเริ่มต้นของการตรวจสอบปกติ การตรวจสอบยืนยัน และการตรวจสอบเชิงลึกแล้วแต่กรณี นับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๔๘ ให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปและให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว รวมทั้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๔๙ บรรดาหลักเกณฑ์ วิธีการ มติ คำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินหรือการดำเนินการกรณีจิตใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจิตใจเย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ จนกว่าจะได้มีหลักเกณฑ์ วิธีการ มติ คำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดเป็นประการอื่น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ